

Blíží se 160. výročí bitvy, která změnila dějiny střední Evropy. Událost připomene série akcí

22.1.2026 - | Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Zástupci kraje, města, univerzity, muzea i dalších institucí slavnostně stvrdili spolupráci na přípravě vzpomínkových akcí k 160. výročí bitvy u Hradce Králové. Memorandum vytváří základ pro program i rozpočet rozsáhlého projektu, který v roce 2026 připomene jednu z nejzásadnějších událostí českých i evropských dějin 19. století.

Ve středu 21. 1. 2026 se sešli v Hradci Králové představitelé Královéhradeckého kraje, Statutárního města Hradec Králové, Univerzity Hradec Králové, Gardy města Hradec Králové, Komitétu 1866 a Muzea východních Čech v Hradci Králové, aby v historické budově zdejšího muzea slavnostně podepsali Memorandum o spolupráci při pořádání projektu akcí u příležitosti 160. výročí bitvy u Hradce Králové z roku 1866.

Již před tím jej na svých zasedáních schválila zastupitelstva Královéhradeckého kraje a města Hradec Králové. Toto memorandum bude základem pro přípravu programu a rozpočtu seriálu vzpomínkových akcí na tuto zásadní bitvu v dějinách 19. století. Rozsah akcí v roce 2026 bude navazovat na předchozí kulatá výročí organizovaná v letech 1996, 2006 a 2016, kdy hlavním pořadatelem byla vždy Garda města Hradec Králové.

„Každoroční připomínka výročí bitvy u Hradce Králové je největší událostí svého druhu v Královéhradeckém kraji a jednou z největších v celé republice. Většina bojových střetnutí prusko-rakouské války se odehrála na území dnešního Královéhradeckého kraje a je s regionem neodmyslitelně spjata. Tyto okolnosti chápeme jako závazek vůči minulosti, ale díky cestovnímu ruchu také jako velkou příležitost pro budoucnost. Význam tohoto hospodářského odvětví totiž neustále vzrůstá. V případě 160. výročí těchto historických událostí očekáváme skutečně enormní zájem veřejnosti, a to nejen české, ale i zahraniční,“ uvedl hejtman Královéhradeckého kraje **Petr Koleta**.

„V těsném sousedství našeho města se odehrála největší polní bitva na území českých zemí, která byla spojena s masakrem a obrovským utrpením lidí. Právě tato bitva v rámci prusko-rakouské války ovlivnila následný vývoj i v celé Evropě. A přesto že sto šedesát let je dlouhá doba, odkaz roku 1866 zůstává stále živý. Připomíná nám hodnotu míru, odvahu i oběti tisíců lidí. Jsem ráda, že si tuto významnou kapitolu dějin dokážeme připomínat s úctou, respektem a důstojností,“ doplňuje **Pavλίna Springerová**, primátorka města Hradec Králové.

„Jsme si vědomi velkého významu nejen samotné bitvy pro historii Evropy, ale i významu 160. výročí pro královéhradecký region. Připravujeme řadu akcí, které připomenou nejen historické události, ale budou i příležitostí pro setkání významných osobností kulturního, odborného a společenského života. Jsme také rádi, že u všech zainteresovaných subjektů panuje shoda v intenzivním přístupu, který je pro úspěch tohoto náročného projektu

důležitý,“ poznamenal **Radek Balcárek**, ředitel projektu Königgrätz 1866.

Program vzpomínkových akcí nabídne širokou škálu možností, jak si tuto významnou událost připomenout. Kromě již tradičních bitevních ukázek na Chlumu a okolí to bude například mezinárodní konference, pietní akty, otevření nové expozice v Muzeu války na Chlumu, koncerty i kulturní program v centru města Hradce Králové. Celkový rozpočet dosáhne pěti milionů Kč.

Válka, která změnila chod dějin

Důvodem války mezi Pruskem a Rakouskem byla snaha Pruska o sjednocení celého Německa, které do té doby bylo shlukem malých a velkých území, třeba Bavorsko, Sasko. Prusové věděli, že pokud toho chtějí dosáhnout, a stát se hlavní mocností (nejen) ve střední Evropě, musejí porazit Rakousko. K tomu došlo roku 1866, kdy Prusové zaútočili na Rakouské císařství, a to ze tří směrů. Jejich cílem byla Vídeň, a proto překročili hranice právě ve východních Čechách.

Rakušané už o století dříve postavili ve východních Čechách dvě velké pevnosti – Josefov a Hradec Králové, právě u nich se soustředila obranná rakouská vojska.

Postup Prusů Rakušany zaskočil, válka byla v podstatě rozhodnuta během jednoho týdne a prokázala jasnou pruskou vojenskou převahu. Z cca devíti střetů (u Náchoda, u Jičína, u České Skalice atd...) Rakušané vyhráli jen jeden – u Trutnova, a to proto, že pruské síly vpadly do náruče sice slabším, ale výborně rozestavěným silám velmi schopného generála Gablenze.

Válka vyvrcholila rozhodující bitvou 3. července 1866 u Hradce Králové (o níž ale Prusové netušili, že je rozhodující). Celkově se bitvy zúčastnilo necelých 440 000 vojáků obou válčících stran, přičemž rozhodla zejména taktická chyba, kdy pravé křídlo rakouské armády zaútočilo na les Svíb a do téměř nechráněného boku vpadla 2. pruská armáda, která dorazila na bojiště.

Prohra ve válce znamenala pro Rakousko velmi nevýhodný mír, ztratilo část území a přišlo o postavení země, která určuje poměry ve střední Evropě. Uherští magnáti využili oslabení rakouského císaře a vynutili si téměř autonomii. Proto vzniká a až do roku 1918 existuje Rakousko-Uhersko (Češi také usilovali o vlastní autonomii, aby vzniklo Rakousko-Uhersko-Česko, ale k té nikdy nedošlo. To vedlo jen ke ztrátě důvěry v monarchii a vzrůstu národnostního napětí).

Silné Prusko naopak posilovalo svůj vliv a po válce s poslední překážkou (Francií) v roce 1871 vyhlásilo sjednocené Německé císařství.

<https://www.khk.cz/aktuality/blizi-se-160-vyroci-bitvy-ktera-zmenila-dejiny-stredni-evropy-udalost-pri-pomene-serie-akci>